

Utrecht, 16 augustus 2019

Resultaten eerste halfjaar 2019

Perspresentatie

Maurice Oostendorp, CEO

Annemiek van Melick, CFO

Belangrijkste punten eerste halfjaar 2019

Vooruitgang geboekt bij het in de praktijk brengen van onze missie Bankieren met de menselijke maat

- **Diverse initiatieven ontplooid** inspelend op de groeiende behoefte aan een bank met een sterke maatschappelijke identiteit
- **Klimaatneutrale balans** hoger op 41% (2018: 37%); publicatie van 'Green Bond Framework'

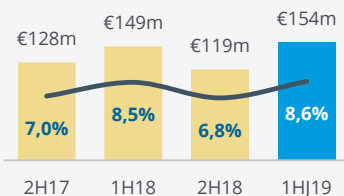
Groei betaalrekeningklanten, hypotheek en spaargeld

- **Netto groei nieuwe betaalrekeningklanten met 43.000 naar 1,53mln**, doelstelling voor 2020 van >1,5mln reeds behaald. Marktaandeel nieuwe betaalrekeningen 21%. Klantgewogen Net Promoter Score voor het eerst positief: +1
- **Stijging hypotheekportefeuille met €1,2mrd tot €48,5mrd**; marktaandeel nieuwe hypotheekproductie lager op 6,6% (2018: 7,2%)
- **Stijging particulier spaargeld met €1,1mrd tot €38,5mrd**; marktaandeel licht lager op 10,4% (2018: 10,6%)

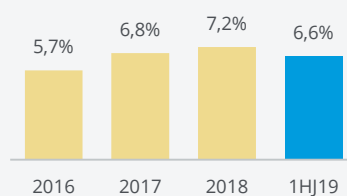
Stijging nettowinst, met name dankzij lagere operationele lasten

- **Nettowinst van €154mln**; een stijging van 3% ten opzichte van 1HJ18, met name door lagere operationele lasten, deels teniet gedaan door lagere baten en een lagere netto vrijval van voorzieningen voor leningen
- **Rendement op eigen vermogen van 8,6%**, gebaseerd op een sterke kapitaalpositie: Tier 1-kernkapitaalratio steeg tot 37,1%, leverage ratio 5,3%

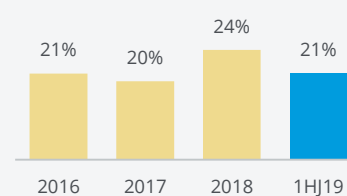
Nettowinst en REV

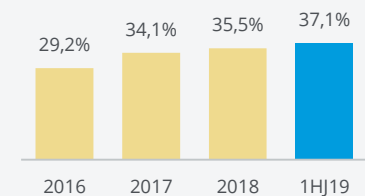
Marktaandeel
nieuwe hypotheek

Marktaandeel
nieuwe betaalrekeningen

Tier 1-kernkapitaalratio

1. Strategie-update

Initiatieven ontplooid inspeland op de groeiende behoefte aan een bank met een sterke maatschappelijke identiteit

Biodiversiteit

ASN Bank heeft de berekening van haar biodiversiteitsimpact afgerond en gepubliceerd. Op basis hiervan heeft ASN Bank ook een doelstelling voor 2030 bepaald: een netto positief effect op biodiversiteit van al haar beleggingen en financieringen. Ook werd deelgenomen in een werkgroep biodiversiteit, als onderdeel van het platform duurzame financieringen van De Nederlandsche Bank

Huurverklaring

BLG Wonen organiseerde een Nationaal Woondebat waarbij de 'huurverklaring' centraal stond. Met deze verklaring kan een huurder, aanvullend op de inkomensgegevens, aantonen dat hij of zij - mede op basis van gedragen huurlasten - hypotheeklasten nu en op termijn ook zou kunnen betalen. In september start BLG Wonen een proef met het verstrekken van hypotheekleningen aan deze zogeheten duurhuurders op basis van een huurverklaring

Lokale verbondenheid

RegioBank is samen met het Oranje Fonds gestart met het VoordeBuurt Fonds. Met dit fonds wil RegioBank in de dorpen en kleine steden waar ze gevestigd is sociale initiatieven steunen die bijdragen aan de lokale verbondenheid

Persoonlijk contact

SNS is bezig haar organisatie zodanig in te richten dat haar klanten voor het eind van het jaar terecht kunnen bij vaste teams van medewerkers in de ruim 200 SNS-winkels ongeacht het onderwerp en het gekozen communicatiemiddel (bellen, chatten, live-gesprek)

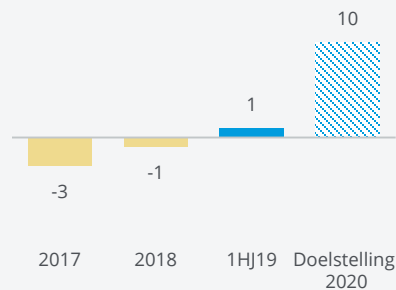
Meegeven.nl

Om met platforms te experimenteren hebben we **Meegeven.nl** gecreëerd, een platform met een digitale kluis speciaal voor nabestaanden die de financiële zaken van een overledene moeten regelen

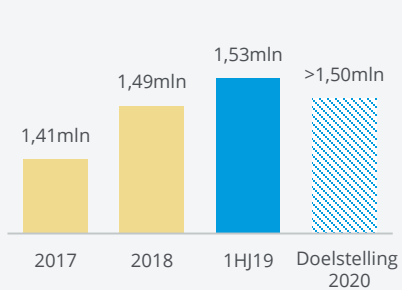
Langetermijndoelstellingen

Gedeelde waarde-doelstellingen: klanten, maatschappij, medewerkers, aandeelhouder

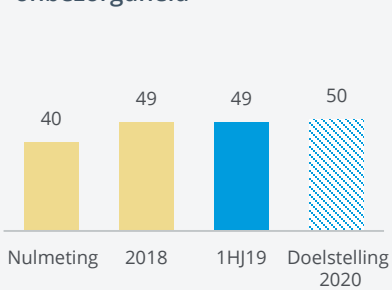
Klantgewogen NPS

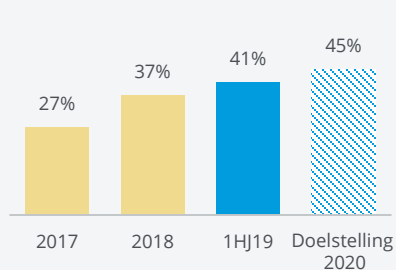
Betaalrekeningklanten

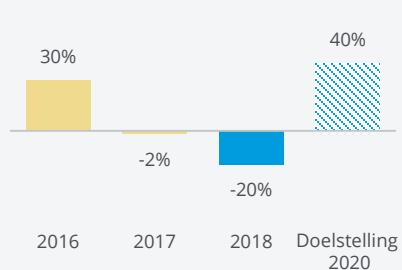
Barometer Financiële onbezorgdheid

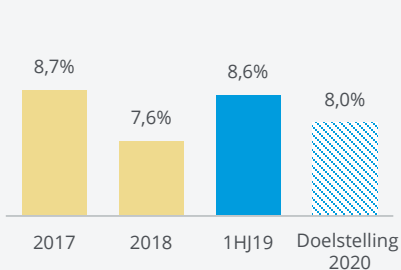
Klimaatneutrale balans

Medewerker NPS

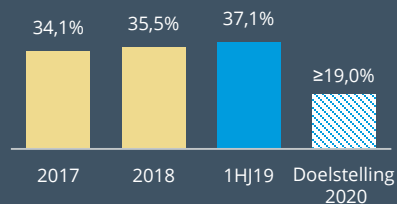

Rendement op eigen vermogen¹

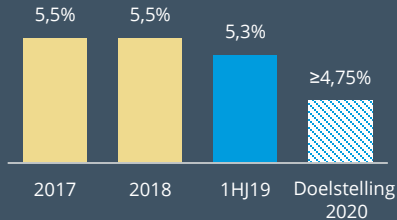

Overige doelstellingen

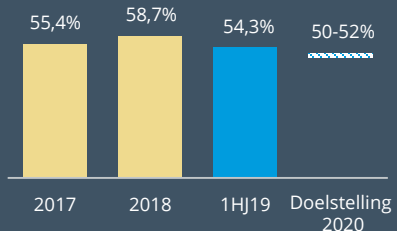
Tier 1-kernkapitaalratio

Leverage ratio

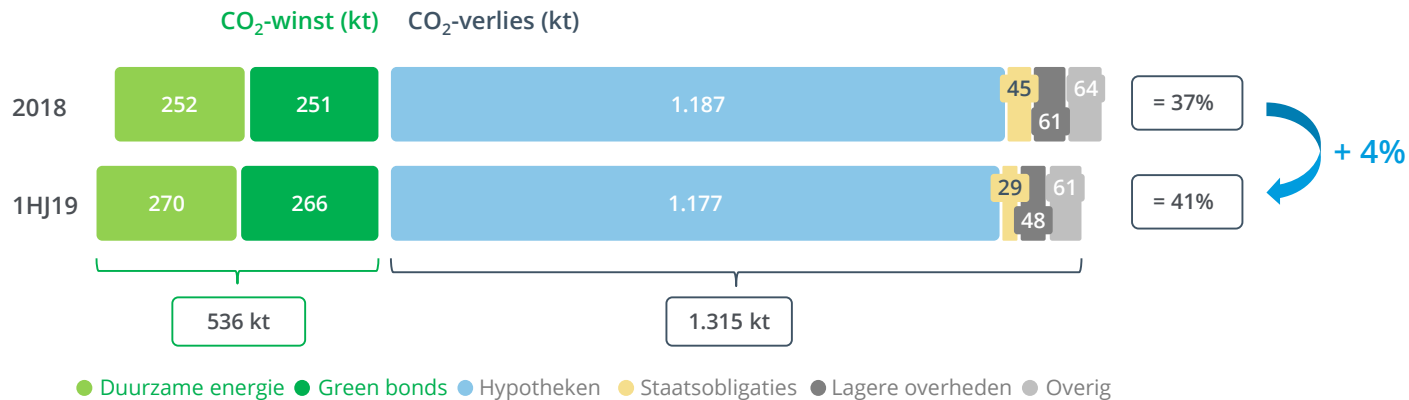
Efficiencyratio²

- Nieuwe kapitaaldoelstellingen; nu gesteld voor 2020 en doelstelling Tier 1-kernkapitaalratio op basis van volledige infasering van Basel IV
- Medewerker NPS doelstelling wordt vervangen; introductie KPI voor 'oprechte aandacht'

Bijdragen aan een duurzame samenleving

Verbetering klimaatneutrale balans

- Toename in CO₂-winst dankzij toegenomen financieringen in duurzame energieprojecten, met name in vier windparken, en investeringen in groene obligaties
- Afname in CO₂-verlies met name door een lager CO₂-verlies van obligaties van lagere overheden. Het gemiddelde energielabel van de door ons gefinancierde woningen liet een lichte verbetering zien
- We streven naar een 45% klimaatneutrale balans in 2020 oplopend tot 100% in 2030

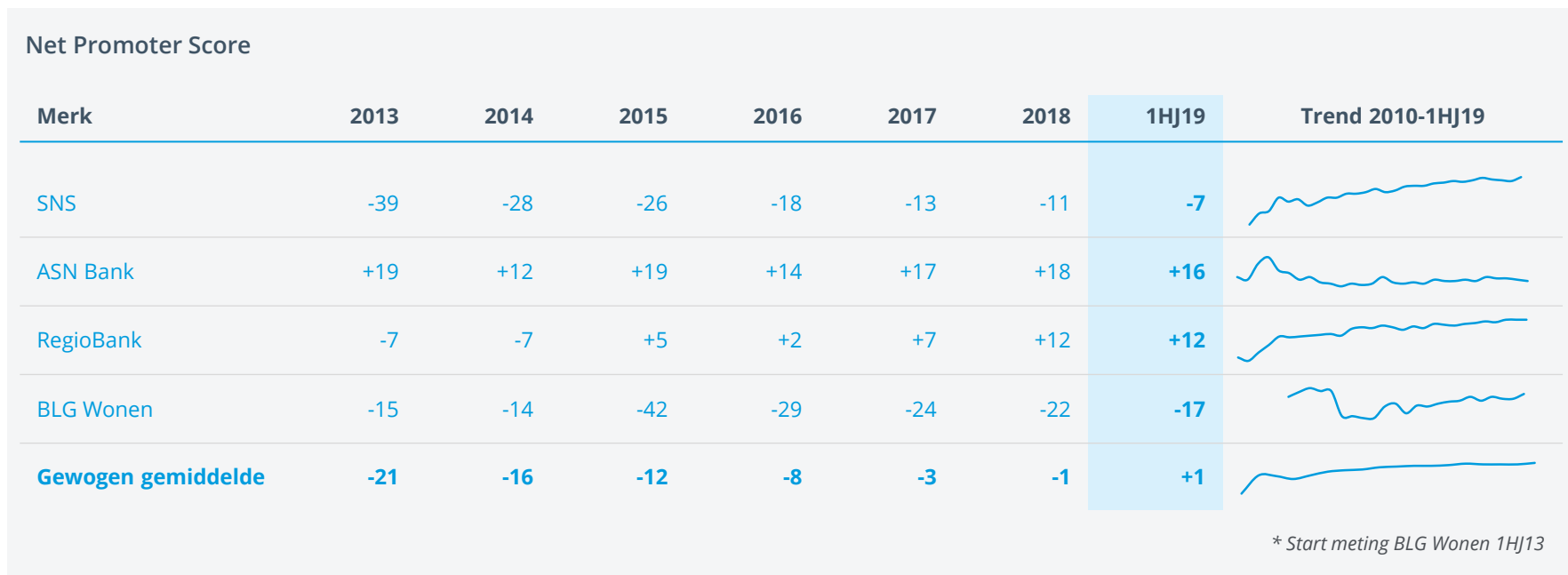
Publicatie van 'Green Bond Framework'

- We hebben een 'Green Bond Framework' gepubliceerd waarin de uitgangspunten van groene obligaties zijn uitgewerkt. Op grond hiervan kunnen we groene obligaties uitgeven en de opbrengsten gebruiken om activiteiten te financieren die bijdragen aan de vermindering van CO₂-uitstoot

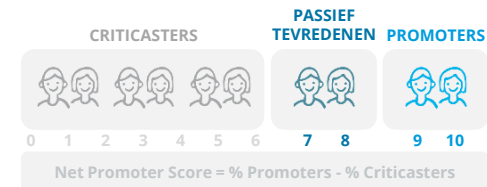

2. Commerciële ontwikkelingen

Verbetering van onze klantgewogen NPS naar een positieve score

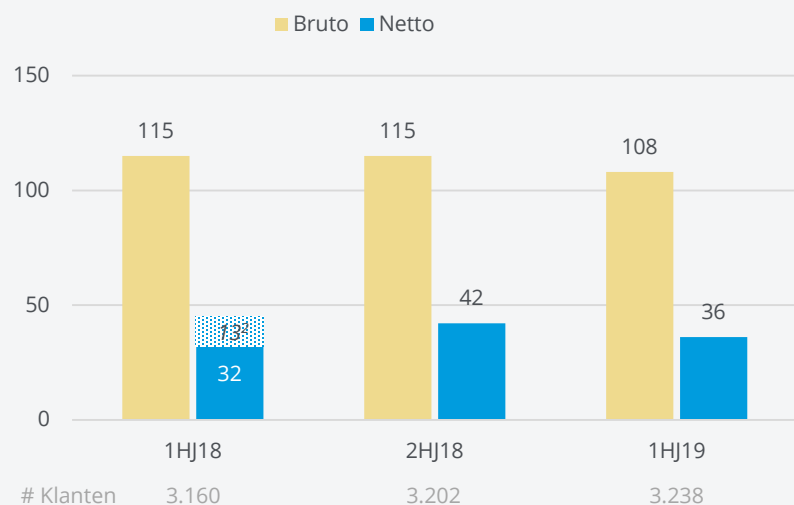

- In de eerste helft van 2019 bereikte onze klantgewogen NPS voor het eerst een positieve score; deze steeg naar +1, met name gedreven door een sterke verbetering van de NPS van SNS en BLG Wonen
- ASN Bank (+16) en RegioBank (+12) blijven behoren tot het selecte gezelschap van Nederlandse banken met een positieve NPS

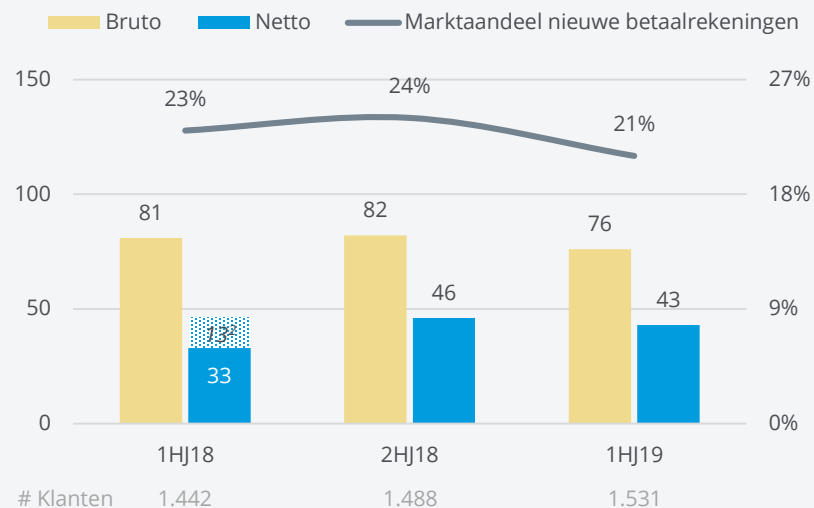

Toename in aantal klanten dankzij groei aantal in betaalrekeningklanten; doelstelling van >1,5 mln betaalrekeningklanten reeds behaald

Ontwikkeling klanten (in duizenden)

Ontwikkeling klanten met een betaalrekening (in duizenden)

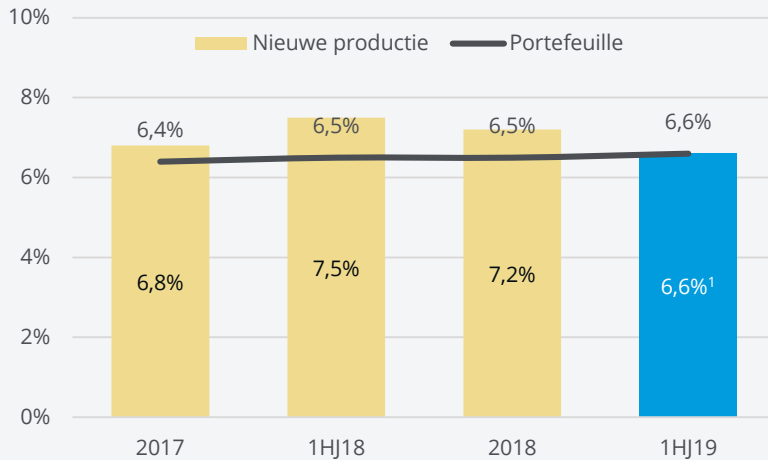

- De merken van de Volksbank verwelkomden in 1H19 samen 108.000 klanten (netto groei: 36.000)
- Netto groei van 36.000 was hoger ten opzichte van 1H18, door een correctie voor inactieve klanten met een betaalrekening in die periode (-13.000)

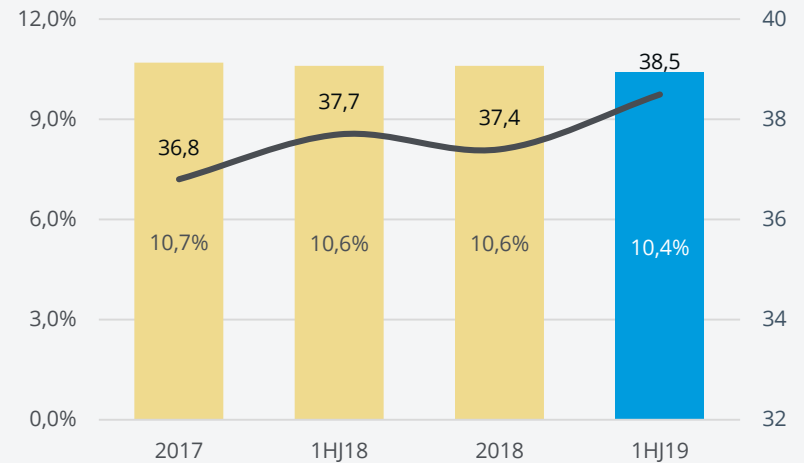
- Dankzij een toename van het aantal betaalrekeningklanten in 1H19 met 43.000 hebben we onze doelstelling voor 2020 van >1,5mln reeds behaald
- In 1H19 werd 21% van de nieuwe betaalrekeningen in Nederland bij één van onze merken geopend
- Marktaandeel betaalrekeningen gebaseerd op de totale portefeuille in Nederland bleef stabiel op circa 8%

Daling in marktaandeel nieuwe hypotheek

Marktaandeel particuliere hypotheek

Marktaandeel en portefeuille particuliere spaartegoeden (rechter-as in € miljarden)

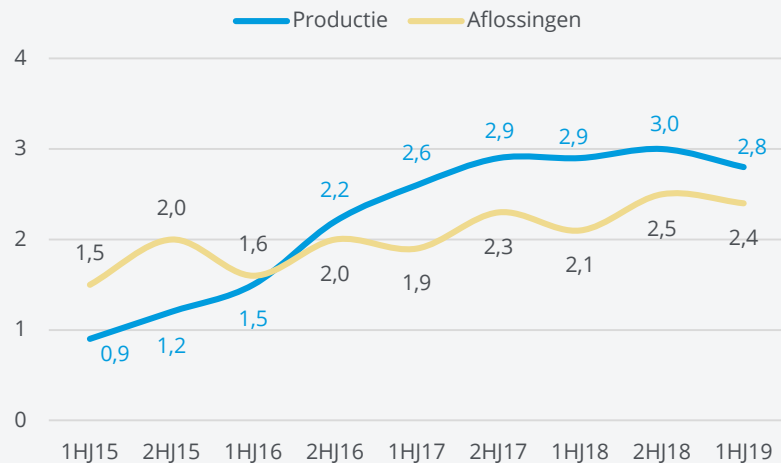

- In een krimpende hypotheekmarkt daalde onze nieuwe hypotheekproductie licht tot €2,8mrd (1HJ18: €2,9mrd). Het marktaandeel daalde tot 6,6%
- Op basis van de totale particuliere hypotheekportefeuille steeg het marktaandeel licht tot 6,6%

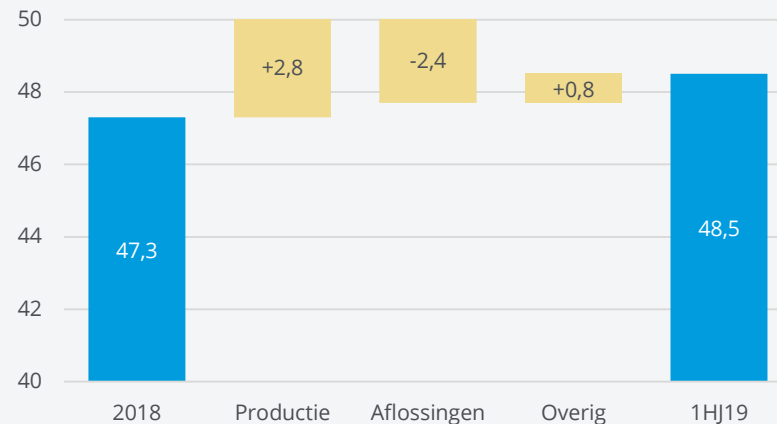
- Marktaandeel particuliere spaartegoeden daalde licht tot 10,4%
- Particuliere spaartegoeden stegen licht tot €38,5mrd (eind 2018: €37,4mrd)

Verdere groei van de hypotheekportefeuille

Hypotheekproductie t.o.v. aflossingen (in € miljarden)

Ontwikkeling bruto hypotheekportefeuille¹ (in € miljarden)

- Stijging hypotheekportefeuille met €1,2mrd tot €48,5mrd. Exclusief IFRS-waarderingsaanpassingen groeide de portefeuille met €0,4mrd, doordat de hypotheekproductie de aflossingen oversteeg
- Het totale aflossingsniveau van €2,4mrd is met 14% gestegen ten opzichte van 1H18. Dit was deels het gevolg van een groeiende portefeuille, een hoger aantal verhuizingen en een toename in aflossingen van overbruggingskredieten. Als gevolg van de toename van het aandeel annuïtaire hypotheeklen in onze hypotheekportefeuille, namen ook de contractuele aflossingen geleidelijk toe
- Rentetherzelingen bedroegen bijna €1,3mrd (1H18: €1,7mrd), waarvan ~20% vroegtijdige rentetherzelingen (1H18: 30%)

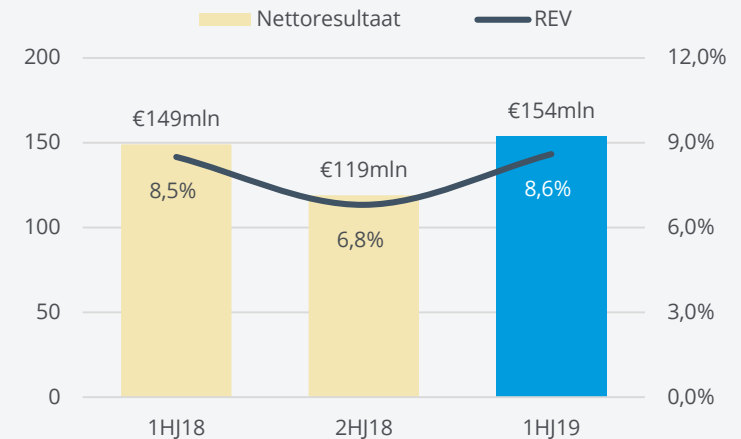
3. Financiële resultaten & vooruitzichten

Nettowinst van €154mln; hoger vergeleken met 1HJ18 en 2HJ18

Resultaat (in € miljoenen)

	1HJ18	2HJ18	1HJ19	1HJ19/ 1HJ18	1HJ19/ 2HJ18
Totaal baten	480	478	471	-2%	-1%
Totaal operationele lasten	301	308	278	-8%	-10%
Bijzondere waardeverminderingen	-16	4	-13		
Resultaat voor belastingen	195	166	206	+6%	+24%
Belastingen	46	47	52		
Nettoresultaat	149	119	154	+3%	+29%
Rendement op eigen vermogen	8,5%	6,8%	8,6%		

Nettoresultaat en Rendement op eigen vermogen

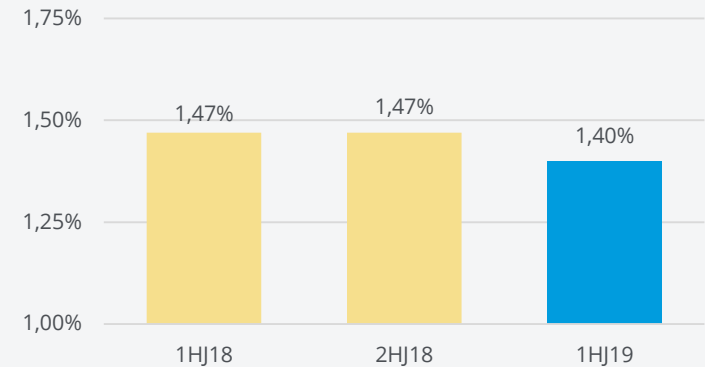
- Nettowinst van €154mln, een stijging ten opzichte van zowel 1HJ18 (+3%) als 2HJ18 (+29%)
- Vergeleken met 1HJ18 steeg de nettowinst met €5mln. Dit was met name toe te schrijven aan lagere totale operationele lasten (-€23mln), deels teniet gedaan door lagere baten (-€9mln) en een lagere netto vrijval uit bijzondere waardeverminderingen (-€3mln). Daarnaast was de effectieve belastingdruk licht hoger in 1HJ19
- Vergeleken met 2HJ18 steeg de nettowinst met €35mln. De toename was voornamelijk toe te schrijven aan €30mln lagere totaal operationele lasten en een omslag in bijzondere waardeverminderingen van €17mln, deels teniet gedaan door €7mln lagere baten
- Rendement op eigen vermogen van 8,6%; licht hoger vergeleken met 1HJ18 (8,5%) als gevolg van een hoger nettoresultaat, deels tenietgedaan door een hoger gemiddeld eigen vermogen

Netto rentebaten licht lager dan in 1HJ18 en 2HJ18

Baten (in € miljoenen)

	1HJ18	2HJ18	1HJ19	1HJ19/ 1HJ18	1HJ19/ 2HJ18
Netto rentebaten	455	453	442	-3%	-2%
Netto provisie en beheervergoedingen	21	23	25		
Resultaat uit beleggingen	-3	6	8		
Resultaat op financiële instrumenten	7	-5	-5		
Overige operationele opbrengsten	-	1	1		
Totaal baten	480	478	471	-2%	-1%

Rentemarge (% van gemiddelde activa)

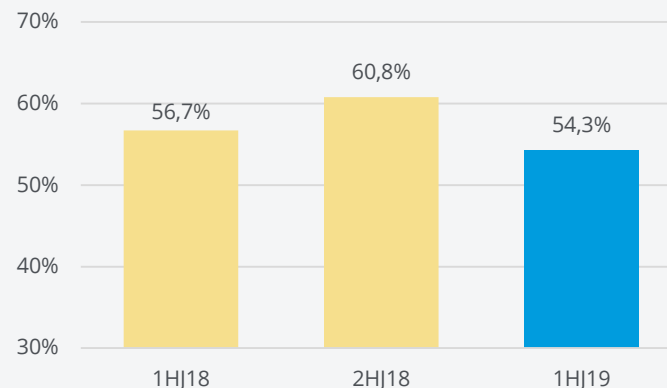
- De netto rentebaten daalden met €13mln tot €442mln (-3% JoJ), voornamelijk gedreven door lagere inkomsten uit hypotheekrenten als gevolg van (vroegtijdige) herzieningen en nieuwe productie tegen lagere tarieven. Dit werd deels gecompenseerd door de groei van de hypotheekportefeuille, lagere rentelasten verbonden aan derivaten en verlaging van de spaarrente
- De rentemarge daalde van 1,47% tot 1,40%, gedreven door zowel lagere netto rentebaten als hogere gemiddelde activa
- De netto provisie en beheervergoedingen waren €4mln hoger, met name gedreven door hogere ontvangen provisies, onder meer inzake betalingsverkeer en hypotheekadviesing
- Het resultaat uit beleggingen steeg tot €8mln, grotendeels als gevolg van hogere gerealiseerde resultaten op vastrentende beleggingen, verkocht in het kader van balansbeheer en optimalisatie van de beleggingsportefeuille
- De omslag in het resultaat op financiële instrumenten in 1HJ19 was met name toe te schrijven aan lagere handelsresultaten en een lager resultaat uit hedge-ineffectiviteit van derivaten

Gecorrigeerde operationele lasten 6% lager dan in 1HJ18; 12% lager vergeleken met 2HJ18

Operationele lasten (in € miljoenen)

	1HJ18	2HJ18	1HJ19	1HJ19/ 1HJ18	1HJ19/ 2HJ18
Totaal operationele lasten	301	308	278	-8%	-10%
Wettelijke heffingen	29	18	23	-21%	+28%
Gecor. operationele lasten	272	290	255	-6%	-12%
Aantal fte's	3.926	3.797	3.693	-6%	-3%
Interne fte's	3.155	2.993	3.015	-4%	+1%
Externe fte's	771	804	678	-12%	-16%

Efficiencyratio gecorrigeerd voor wettelijke heffingen

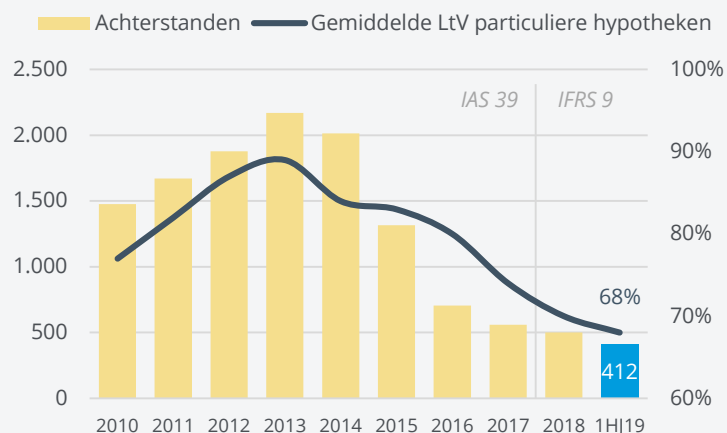
- Operationele lasten exclusief wettelijke heffingen daalden tot €255mln (-€17mln), met name als gevolg van lagere personeels- en marketingkosten. De invloed van bijzondere posten op de totale operationele lasten was per saldo licht positief (€5mln); 1HJ19 bevatte een positieve herwaardering van €7mln gerelateerd aan een eerdere bijdrage in het kader van het DGS betreffende het faillissement van DSB en €2mln reorganisatielasten (1HJ18 bevatte een vrijval van een voorziening van €10mln grotendeels gerelateerd aan het Uniform Herstelkader Rentederivaten MKB en €9mln reorganisatielasten)
- Wettelijke heffingen daalden tot €23mln, waarvan €7mln gerelateerd aan de bijdrage aan het resolutiefonds (1HJ18: €14mln) en €16mln aan de ex-ante bijdrage ten behoeve van het depositogarantiestelsel (1HJ18: €15mln)
- Vergeleken met eind 2018 nam het aantal interne medewerkers licht toe tot 3.015 (+1%), voornamelijk als gevolg van het invullen van vacatures die tijdelijk met externe medewerkers werden opgevuld. Hierdoor en door de voortgang van reorganisaties en afronding van projecten daalde het aantal externe medewerkers van 804 tot 678 fte

Vrijval van voorzieningen voor leningen door verbeterde economische vooruitzichten; verdere verbetering kwaliteit hypotheekportefeuille

Bijzondere waardeverminderingen (in € miljoenen)

	1HJ18	2HJ18	1HJ19
Particuliere hypotheek	-8	--	-8
Mkb-kredieten	-7	2	-3
Overige retailkredieten	-2	1	--
Overige	1	1	-2
Totaal bijz. waardeverminderingen	-16	4	-13
Risicokosten particuliere hypotheek	-0,03%	0,00%	-0,03%
Risicokosten totale leningen	-0,07%	0,01%	-0,05%

Particuliere hypotheek in achterstand; gemiddelde LtV

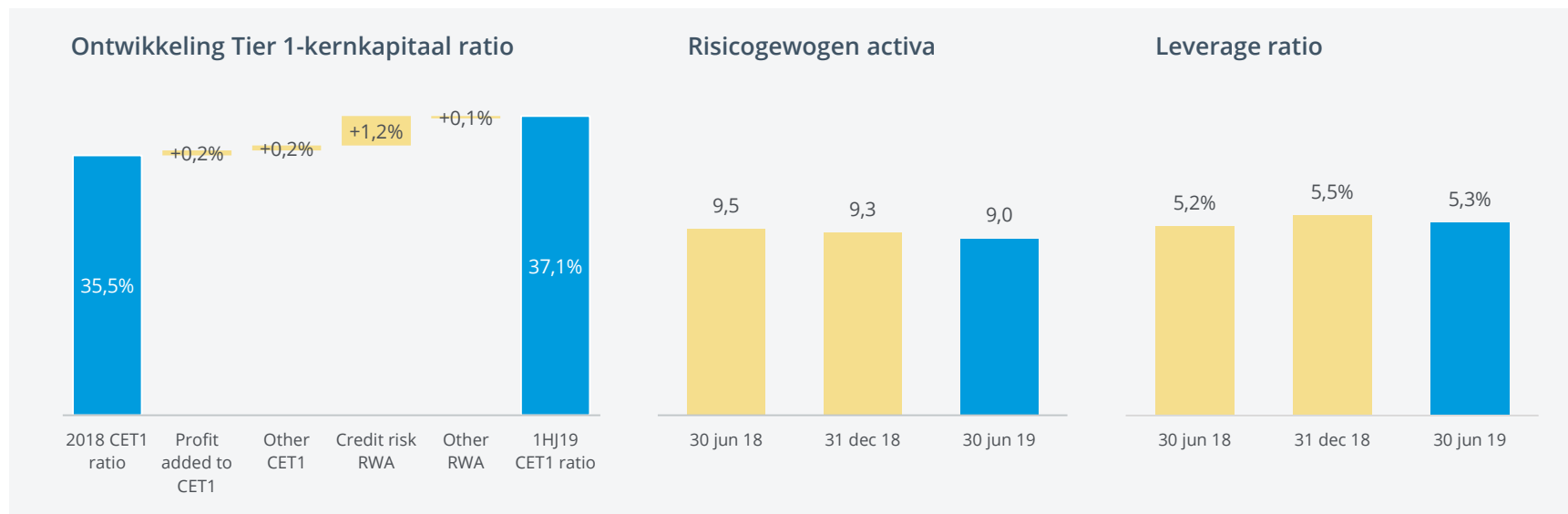

Verdeling particuliere hypotheek (in € miljoenen)

	2018	1HJ19	% van totaal
Bruto leningen	46.824	47.162	100%
- waarvan stage 1	44.236	45.005	95,4%
- waarvan stage 2	2.039	1.657	3,5%
- waarvan stage 3	549	500	1,1%
Stage 3-dekkingsgraad	8,4%	8,4%	

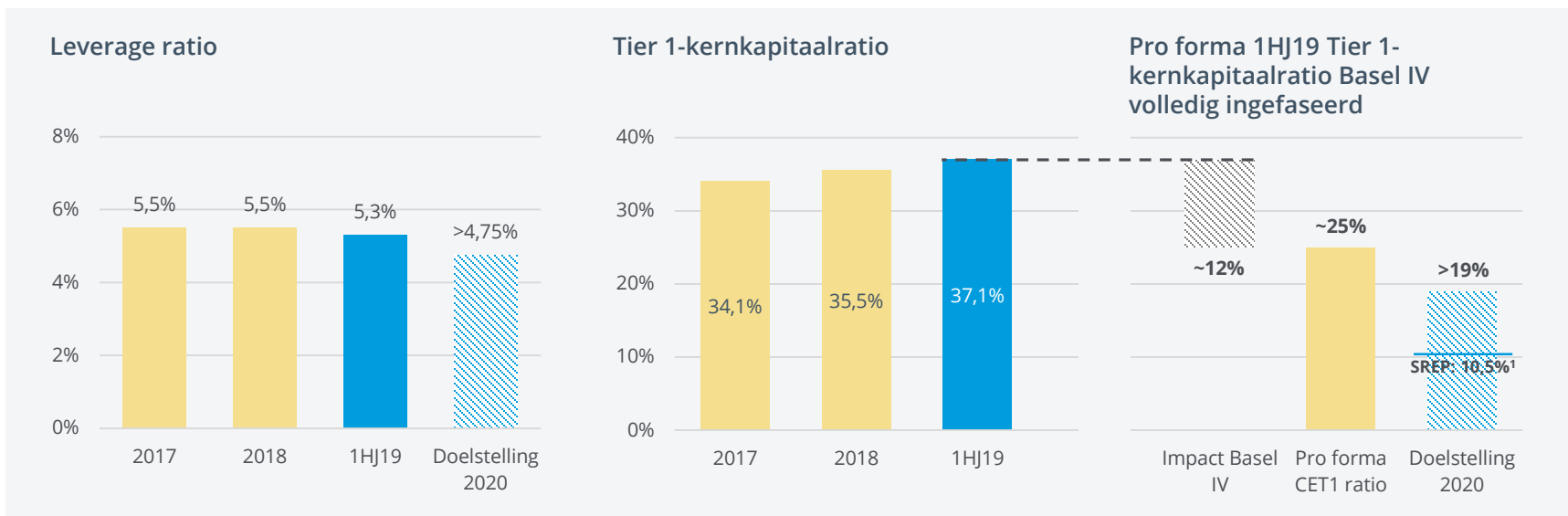
- Verbeterde macro-economische omstandigheden, met name voor wat betreft de Nederlandse huizenmarkt en werkloosheid, resulteerden in een netto vrijval van bijzondere waardeverminderingen van €13mln; waaronder €8mln op particuliere hypotheek en €3mln op mkb-kredieten
- Particuliere hypotheek in achterstand (langer dan 1 dag) daalden van €502mln tot €412mln, 0,9% van totaal bruto leningen
- Gemiddelde LtV van particulieren hypotheek daalde verder tot 68% (2018: 70%)

Verdere verbetering Tier 1-kernkapitaalratio voornamelijk gedreven door lagere RWA

- In 1HJ19 steeg de Tier 1-kernkapitaalratio tot 37,1%, voornamelijk gedreven door een afname van de risicogewogen activa (RWA)
- De afname in RWA tot €9,0mrd is vooral toe te schrijven aan een vermindering van het kredietrisico van de particuliere hypotheekportefeuille
- In 1HJ19, daalde de leverage ratio tot 5,3%, voornamelijk door de groei van het balanstotaal (+€3mrd)
- De Volksbank was onderdeel van de door de toezichthouder in 2018 uitgevoerde Targeted Review Internal Models (TRIM). De toezichthouder heeft een tijdelijke verplichte aanpassing opgelegd van de modelparameters, die verwerkt worden per ultimo 3Q19. Op basis van de balanspositie per 30 juni 2019, verwachten we hierdoor een verhoging van het IRB-tekort met €10mln en van de RWA met €0,8mrd. Dit zal een impact hebben op de Tier 1-kernkapitaalratio van -3,1%-punt
- Op basis van de balanspositie per 30 juni 2019 schatten we in dat onze RWA als gevolg van de volledige infasering van Basel IV met circa 48%¹ zullen toenemen, en dat onze Tier 1-kernkapitaalratio hierdoor zal dalen met ongeveer 12%-punten. De eerder genoemde RWA-impact vanuit de TRIM is gebaseerd op de interne modellenbenadering en zal daarom niet langer effectief van toepassing zijn wanneer de RWA wordt bepaald onder volledige infasering van Basel IV

Aangepaste kapitaaldoelstellingen voor 2020

- Wij hebben onze kapitaaldoelstellingen aangepast: een leverage ratio voor 2020 van ten minste 4,75% (voorheen: ten minste 4,25%) en een Tier 1-kernkapitaalratio voor 2020 van ten minste 19,0% gebaseerd op volledig ingefaseerde Basel IV-regels (voorheen: ten minste 15%),
- Onze doelstelling voor de leverage ratio van ten minste 4,75% ligt in lijn met de verwachte leverage ratio van vergelijkbare Europese banken en bevat een ruime managementbuffer om ernstige stress-situaties te doorstaan
- Onze Tier 1-kernkapitaalratio doelstelling van ten minste 19,0% bevat, bovenop de SREP-eis van 10,5% en de Pillar 2 Guidance, een ruime managementbuffer voor ernstige stress-situaties en andere onzekerheden, zoals de impact van toekomstige regelgevingsvereisten
- Kapitaal dat zich naar verwachting duurzaam boven onze minimumdoelstellingen bevindt, is beschikbaar voor uitkering, onder voorbehoud van goedkeuring van de toezichthouder
- We schatten in dat onze Tier 1-kernkapitaalratio onder volledige infasering van Basel IV nog steeds boven onze doelstelling van ten minste 19% uitkomt

Vooruitzichten

- In lijn met de ontwikkeling in het eerste halfjaar zullen de netto rentebaten in 2019 naar verwachting lager zijn dan in 2018 met name door lagere rentebaten op hypotheke
- De verwachte daling van de totale operationele lasten in 2019 ten opzichte van 2018 zal de lagere rentebaten grotendeels kunnen compenseren
- Voor de tweede helft van 2019 verwachten we niet langer een netto vrijval van voorzieningen voor leningen
- Alles bijeengekomen verwachten we dat de nettowinst in 2019 in lijn zal zijn met 2018

Q&A

Bezoekadres
Hojel City Center
A-gebouw
Croeselaan 1
3521 BJ Utrecht

Postadres
Postbus 8444
3503 RK Utrecht

